

Dosarul nr. 2ra-977/18

prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (Alexandru Negru)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ana Panov, Vitalie Cotorobai, Marina Anton)

DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de loțiitorul administratorului insolvabilității societății pe acțiuni „Scana”, în proces de insolvabilitate, administratorul autorizat Vera Popaz,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Okunbor împotriva societății pe acțiuni „Scana” cu privire la rezilierea contractului de investiție, încasarea sumei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, prin care s-a admis cererea de apel depusă de Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, a fost casată hotărârea din 13 iulie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, și emisă o încheiere prin care a fost confirmată tranzacția de împăcare încheiată între Lidia Okunbor și societatea pe acțiuni „Scana”,

constată:

La 09 februarie 2015, Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății pe acțiuni „Scana” (denumirea prescurtată SA „Scana”) cu privire la rezilierea contractului de investiție, încasarea sumei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a menționat că, la 28 iulie 2008, între Lidia Okunbor și SA „Scana” au fost încheiate contractele de investiții nr. 020312 și nr. 020313 privind construcția imobilului. Obiectul acestor contracte constituia obligația părâtei de a construi și de a transmite în proprietate reclamantei două apartamente amplasate în Complexul „Buna Vestire” de pe str. Petru Rareș, 55-57, mun. Chișinău precum și obligația corelativă a reclamantei de a achita prețul de cost a bunurilor respective.

La 09 februarie 2010, în baza acordului de reziliere la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020312 din 28 iulie 2008, a fost reziliat contractul nr.020312 din 28 iulie 2008 de investiții în construcția imobilului, iar suma de 23 275

de euro, achitată de beneficiar în baza acestui contract a fost trecută în contul achitării ratelor scadente conform p. 4.4 din contractul nr. 020313.

Totodată, în aceeași zi a fost încheiat și acordul adițional la Contractul nr.020313 din 28 iulie 2008 de investiții în construcția spațiului locativ, conform căruia părțile au convenit că suma de 56 862 de euro achitate de către beneficiar în baza contractelor de investiții nr. 020312 și nr. 020313 din 28 iulie 2008 va fi considerată ca plata primei rate în baza contractului nr. 020313 din 28 iulie 2008, iar suma de 14 488 de euro va fi achitată de către beneficiar până la 25 februarie 2010, obligație care de altfel a fost executată de către reclamantă.

La fel, a indicat că prin prisma pct. 4.1 al contactului de investiții nr. 020313 din 28 iulie 2008, reclamanta s-a obligat să achite suma de 71 350 de euro, iar pârâta s-a să execute construcția bunului până la 20 mai 2009, iar în termen de 30 zile, adică până la 20 iunie 2009, să-l transmită în proprietate reclamantei.

Reprezentantul reclamantei a reliefat că deși aceasta și-a onorat în termen și integral obligațiunile asumate conform contractului de investiții, totuși pârâta nu a finalizat construcția nici până la depunerea cererii de chemare în judecată. Astfel, în vederea soluționării litigiului apărut între părți, la 11 august 2014, reclamanta s-a adresat pârâtei SA „Scana” cu cererea prealabilă prin care a solicitat rezilierea contractului de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008 și rambursarea sumei de 71 350 de euro. Însă, deși cererea prealabilă a fost recepționată de către SA „Scana” la 18 august 2014, aceasta a fost lăsată fără examinare.

Astfel, a solicitat a rezilia contractul de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana”; a încasa din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor suma de 71 350 de euro; a compensa din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor cheltuielile de judecată; și a indica în hotărâre prevederi referitoare la încasarea de la SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor a dobânzii de întârziere determinate conform art. 619 din Codul civil, în caz de neexecutare a hotărârii în termen de 90 zile de la data devenirii definitive.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din acțiune, depusă la 02 decembrie 2015 de către Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, a solicitat admiterea acțiunii; a încasa din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor suma de 71 350 de euro achitate conform contractului de investiție; a încasa din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor suma de 44 950,50 de euro cu titlu de dobândă de întârziere; a compensa din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor cheltuielile de judecată; a rezilia contractul de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana”, după restituirea investițiilor și achitarea dobânzii; și a indica în hotărâre prevederi referitoare la încasarea de la SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor a dobânzii de întârziere determinate conform art. 619 din Codul civil, în caz de neexecutare a hotărârii în termen de 90 zile de la data devenirii definitive (vol. I, f.d. 66-67, 68 recto-verso).

În motivarea cererii de concretizare a pretențiilor, a reiterat motivele de fapt și de drept formulate în cererea inițială, invocând suplimentar că dobânda calculată în funcție de suma achitată de 71 350 de euro x 9% x perioada de la 20 iunie 2009 până la depunerea cererii constituie 44 950,50 de euro.

Prin hotărârea din 13 iulie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, (vol. I, f.d. 111, 115-119 recto-verso) cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial și a fost constatată nulitatea absolută a acordului de reziliere la contractul de investiții în

construcția spațiului locativ nr.020312 din 08 iulie 2007 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 09 februarie 2010.

A fost constatată nulitatea absolută a acordului adițional la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 09 februarie 2010.

A fost constatată nulitatea absolută a acordului adițional la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 18 martie 2015.

A fost constatată ca fiind reziliat, cu începere de la 28 august 2014, contractul de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana”.

A fost încasată de la SA „Scana” în beneficiul Lidia Okunbor în valută națională conform cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării, suma de 14 488 de euro cu titlu de plată efectuată la contractul nr. 020313 din 28 iulie 2008, precum și suma de 3 826,21 de euro cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 28 august 2014 – 02 decembrie 2015.

A fost încasată de la SA „Scana” în beneficiul Lidia Okunbor suma de 150 de lei cu titlu compensare a taxei de stat, iar, în rest, cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Okunbor a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost încasată de la SA „Scana” în beneficiul bugetului de stat suma de 11 931,88 de lei cu titlu de taxă de stat.

A fost dispus ca din momentul devenirii definitive a hotărârii, se ridică sechestrul aplicat în baza încheierii nr. 2-1962/15 din 12 februarie 2015, în partea sumelor care exced cuantumul sumelor încasate prin prezenta hotărâre.

Prima instanță și-a întemeiat soluția adoptată pe dispozițiile art. 6 alin. (2), (3), (4) și (5), art. 129 alin. (1), art. 208 alin. (5), art. 217 alin. (1), art. 220 alin. (1), art.212, art. 213, art. 585, art. 602, art. 617 alin. (1) și (2), art. 619 alin. (1) și (2), art.680, art. 734 alin. (2), art. 735 alin. (1) și (2), art. 737 alin. (1), art. 741-746, art.747 alin. (1) și (2) din Codul civil; art. 40/6 din Legea cadastrului bunurilor imobile 1543-XIII din 25 februarie 1998; art. 94 alin. (1), art. 98 alin. (1), art. 118 alin. (1) și (5), art. 130 alin. (1), art. 180, art. 243 din Codul de procedură civilă.

În consolidarea soluției sale, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, a reținut că nu sunt producătoare de efecte juridice, sunt nule și neavenite următoarele acte: a) acordul de reziliere la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr.020312 din 08 iulie 2007 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 09 februarie 2010, b) acordul adițional la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 09 februarie 2010 și c) acordul adițional la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 18 martie 2015.

Or, contractul nr. 020312 privind investiția în construcția spațiului locativ a fost semnat la 08 iulie 2008, iar contractul nr. 020313 a fost semnat la 28 iulie 2008, adică cu o zi înainte de intrarea în vigoare a art. 40 cu indicele 6 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII, în sensul căruia este interzisă, sub sancțiunea nulității, perceperea de la persoane fizice orice plăți prevăzute de contractele prin care cealaltă parte s-a obligat să asigure construcția unuia sau mai multor apartamente, înainte de înregistrarea a contractelor în registrul bunurilor imobile.

Astfel, prin prisma art. 6 alin. (2), (3) și (4) din Codul civil, dispozițiile art. 40 cu indicele 6 din Legea cadastrului bunurilor imobile, sunt aplicabile inclusiv

situațiilor juridice determinate de contractele nr. 020313 din 08 iulie 2008 și nr.020313 din 28 iulie 2008. Or, începând cu 28 iulie 2008 contractele investiționale urmau să fie înregistrate în registrul bunurilor imobile, fiindu-i interzisă SA „Scana” perceperea de la Lidia Okunbor a cărorva sume bănești în baza acestor contracte, în lipsa înregistrării.

Deopotrivă, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, a constatat că orice modificare sau acord efectuat de părți la contractele nr. 020313 din 08 iulie 2008 și nr. 020313 din 28 iulie 2008 urmau, sub sancțiunea nulității, să îmbrace forma autentică. Astfel, s-au constatat ca fiind nule și neavenite acordul de reziliere a contractului de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020312 din 08 iulie 2007 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 09 februarie 2010, acordul adițional la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 09 februarie 2010 și acordul adițional la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” SA la 18 martie 2015, deoarece nu au fost întocmite în formă autentică și nu au fost înregistrate la organul cadastral.

Subsecvent, având în vedere că pârâta nu și-a executat în mod corespunzător obligația de a da în exploatare complexul locativ în termenul stabilit până la 20 mai 2009, prima instanță a constatat că declarația de reziliere este întemeiată, motiv pentru care începând cu expirarea termenului indicat în declarația din 18 august 2014, contractul urmează a fi apreciat ca reziliat. Astfel, a constatat ca fiind reziliat, cu începere de la 28 august 2014 (10 zile de la recepționarea declarației de reziliere), a contractului de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana”. Iar, așa cum reclamanta a achitat efectiv SA „Scana” suma de 14 488 de euro în contul contractului reziliat, prima instanță a conchis necesitatea încasării din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor suma de 14 488 de euro cu titlu de plată efectuată la contractul nr. 020313 din 28 iulie 2008, și suma de suma de 3 826,21 de euro cu titlu de dobândă de întârziere calculată din suma de 14 488 de euro pentru perioada 28 august 2014 – 02 decembrie 2015.

La 29 iulie 2016, Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean a declarat apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (vol. I, f.d. 124).

La 16 martie 2017, Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean a depus cerere de apel suplimentară împotriva hotărârii din 13 iulie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia și confirmarea tranzacției de împăcare a părților, cu încetarea procesului (vol. I, f.d. 142-143 recto-verso, 144, 167, 134).

Prin decizia din 07 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (vol. I, f.d. 172, 173-175) cererea de apel depusă de Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, a fost admisă și a fost casată hotărârea din 13 iulie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

A fost emisă o încheiere prin care s-a confirmat tranzacția încheiată între Lidia Okunbor și SA „Scana”, conform căreia Lidia Okunbor acordă termen de grație SA „Scana” pentru executarea contractului de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008, iar SA „Scana” s-a obligat să transmită Lidiei Okunbor în proprietate apartamentul nr. 13 amplasat la etajul 3, casa 2, a complexului „Buna Vestire” cu planificările

arhitecturale, constructive și tehnologice prevăzute în contractul de investiție nr.020313 din 28 iulie 2008, și sistemul de condiționare situat într-o cameră și hol.

Totodată, părțile au convinit asupra reducerii prețului contractual de la 71 350 de euro, la 66 350 de euro, iar SA „Scana” s-a obligat să restituie Lidiei Okunbor diferența de preț în cuantum de 5 000 de euro, ce constituie echivalentul penalităților și dobânzii de întârziere pretinse. Toate cheltuielile de judecată le suportă fiecare parte.

La fel, părților le-au fost aduse la cunoștință efectele acestui act de procedură în conformitate cu art. 212 din Codul de procedură civilă.

A fost încetat procesul în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Okunbor împotriva SA „Scana” cu privire la rezilierea contractului de investiție, încasarea sumei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

A fost menționat că, nu se admite o nouă adresare în judecată a Lidiei Okunbor cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

La 20 aprilie 2018, loctiitorul administratorului insolvabilității SA „Scana”, în proces de insolvabilitate, administratorul autorizat Vera Popaz, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, solicitând repunerea în termen a recursului, casarea integrală a deciziei recurate, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel, în alt complet de judecată (vol. I, f.d. 180-181).

În motivarea recursului a menționat că instanța de apel a examinat cauza la 07 decembrie 2017, fără a înștiința SA „Scana” despre data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată. Astfel, a apreciat decizia instanței de apel ca fiind adoptată cu încălcări a normelor de drept material și procedural, urmând a fi casată integral.

Prin încheierea din 27 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de loctiitorul administratorului insolvabilității SA „Scana”, în proces de insolvabilitate, administratorul autorizat Vera Popaz, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, a fost considerat admisibil și transmis Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis și casată integral decizia din 07 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce succed.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Materialele cauzei atestă că, obiectul material al prezentei acțiuni civile, prin prisma cererii de concretizare a pretențiilor din 02 decembrie 2015, (vol. I, f.d. 66-67, 68 recto-verso) constă în încasarea din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor a sumei de 71 350 de euro, care a fost achitată conform contractului de investiție; încasarea din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor a sumei de 44 950,50 de euro cu titlu de dobândă de întârziere; compensarea din contul SA „Scana” în beneficiul Lidiei Okunbor a cheltuielilor de judecată; și rezilierea contractului de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana”, după ce vor fi restituite investițiile și achitate dobânzile.

Prin hotărârea din 13 iulie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, (vol. I, f.d. 111, 115-119 recto-verso) cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial și a fost constatată nulitatea absolută a acordului de reziliere la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr.020312 din 08 iulie 2007 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 09 februarie 2010.

A fost constatată nulitatea absolută a acordului adițional la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 09 februarie 2010.

A fost constatată nulitatea absolută a acordului adițional la contractul de investiții în construcția spațiului locativ nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana” la 18 martie 2015.

A fost constatată ca fiind reziliat, cu începere de la 28 august 2014, contractul de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana”.

A fost încasată de la SA „Scana” în beneficiul Lidia Okunbor în valută națională conform cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării, suma de 14 488 de euro cu titlu de plată efectuată la contractul nr. 020313 din 28 iulie 2008, precum și suma de 3 826,21 de euro cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 28 august 2014 – 02 decembrie 2015.

A fost încasată de la SA „Scana” în beneficiul Lidia Okunbor suma de 150 de lei cu titlu compensare a taxei de stat, iar, în rest, cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Okunbor a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost încasată de la SA „Scana” în beneficiul bugetului de stat suma de 11 931,88 de lei cu titlu de taxă de stat.

A fost dispus ca din momentul devenirii definitive a hotărârii, se ridică sechestrul aplicat în baza încheierii nr. 2-1962/15 din 12 februarie 2015, în partea sumelor care exced cuantumul sumelor încasate prin prezenta hotărâre.

Deopotrivă, Colegiul constată că, la 29 iulie 2016, Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean a declarat apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (vol. I, f.d. 124). Iar, la 16 martie 2017, Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean a depus cerere de apel suplimentară împotriva hotărârii din 13 iulie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia și confirmarea tranzacției de împăcare a părților, cu încetarea procesului (vol. I, f.d. 142-143 recto-verso, 144, 167, 134).

Astfel, prin decizia din 07 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (vol. I, f.d.172, 173-175) cererea de apel depusă de Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, a fost admisă, s-a casat hotărârea din 13 iulie 2016 a Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, și a fost emisă o încheiere prin care s-a confirmat tranzacția încheiată între Lidia Okunbor și SA „Scana”.

La 20 aprilie 2018, locțiitorul administratorului insolvenței SA „Scana”, în proces de insolvență, administratorul autorizat Vera Popaz, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, solicitând casarea integrală a deciziei recurate, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel, în alt complet de judecată, invocând că instanța de apel a examinat cauza fără a înștiința SA „Scana” despre data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată, iar drept consecință, cu încălcarea procedurii de confirmare a tranzacției de împăcare.

Verificând legalitatea deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție vădește că instanța de apel a judecat cauza cu încălcarea normelor de procedură civilă ce guvernează instituția reprezentării judiciare civile și cu încălcarea normelor de drept material ce țin de confirmarea tranzacției de împăcare a părților, deoarece nu a verificat consimțământul debitorului la semnarea acesteia.

În debut, instanța de recurs consideră oportun de a nota că, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, Lidia Okunbor, reprezentată de avocatul Lilian Prutean, a depus o cerere privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei (vol. I, f.d. 161). Astfel, prin încheierea din 06 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (vol. I, f.d. 163-165), a fost admisă cererea privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei și s-a stabilit un nou termen de judecare pentru 07 decembrie 2017, ora 11.00.

În conformitate cu dispozițiile art. 100 alin.(1) din Codul de procedură civilă (în redacția pertinentă perioadei speței), cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Articolul 102 din Codul de procedură civilă prescrie în alin. (1) că, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

Aderent, articolul 105 alin. (1) din Codul de procedură civilă prescrie că, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Studiind materialele cauzei, Colegiul denotă că lipsesc probe ce ar confirma faptul că SA „Scana” a recepționat citația sau înștiințarea Curții de Apel Chișinău pentru ședința de judecată stabilită pentru data de 07 decembrie 2017, ora 11.00.

În pofida acestei circumstanțe, la această ședință de judecată s-a prezentat Anatolie Culcițchi, fapt confirmat prin semnătura olografă a acestuia aplicată pe recipisa de la fila dosarului 170, vol. I. Din cuprinsul acestei recipise rezultă că Anatolie Culcițchi a confirmat că s-a prezentat la ședința de judecată din 07 decembrie 2017, ora. 11.00, și este gata de examinarea cauzei.

La capitolul dat, instanța de recurs desprinde că, prin încheierea din 30 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, ca instanță de insolabilitate, (vol. I, f.d.166 recto-verso), Anatolie Culciți a fost desemnat ca reprezentant al debitorului insolubil SA „Scana”, pentru a reprezenta interesele acestuia și ale asociaților săi și pentru a participa la procedură din contul debitorului.

În această ordine de idei, Colegiul constată o discrepantă între recipisa de la fila dosarului 170, vol. I, procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 07 decembrie 2017 și decizia instanței de apel. Or, instanța de apel a consemnat în procesul-verbal al ședinței de judecată din 07 decembrie 2017 că „... la ședință nu s-a prezentat intimatul SA „Scana”, din motive necunoscute instanței, fiind legal citat...”, deși Anatolie Culciți a confirmat prin recipisa enunțată că este prezent la ședința de judecată și este gata de examinarea cauzei. Ba mai mult decât atât, în cuprinsul deciziei sale, instanța de apel a consemnat că reprezentantul intimatului SA „Scana”, Anatolie Culciți a susținut cererea și a solicitat admiterea acesteia (vol.I, f.d. 174).

Astfel, se ajunge la concluzia că instanța de apel a încălcat procedura de întocmire a procesului-verbal, or, prin prisma art. 274 alin. (2) lit. d) și g) din Codul de procedură civilă, în procesul-verbal al ședinței se indică prezența participanților la proces, a reprezentanților ... și declarațiile, demersurile și explicațiile participanților la proces și ale reprezentanților lor.

Continuând șirul logic al conjuncturii relevate, instanța de recurs opinează că instanța de apel nu a argumentat acceptarea lui Anatolie Culciți ca reprezentant al SA „Scana”, în proces de insolabilitate.

La capitolul dat, Colegiul vedește că instanța de apel nu a ținut cont de statutul special al SA „Scana”, care este în proces de insolabilitate. În condițiile speței, însă, este incertă acceptarea dlui Anatolie Culciți ca reprezentant al SA „Scana” într-un litigiu examinat de instanța de drept comun. Or, prin încheierea din 30 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, ca instanță de insolabilitate, (vol. I, f.d.166 recto-verso), Anatolie Culciți a fost desemnat ca reprezentant al debitorului insolubil SA „Scana”, pentru a reprezenta interesele acestuia și ale asociaților săi și pentru a participa la procedură din contul debitorului.

În speță, instanța de apel a interpretat în mod eronat dispozițiile instanței de insolabilitate, deoarece atribuțiile reprezentantului debitorului în procedura de insolabilitate sunt exhaustiv prevăzute la art. 88 alin. (3) din Legea insolabilității. Respectiv, conform acestei norme, reprezentantul debitorului are următoarele atribuții: a) exprimă intenția debitorului de a propune un plan al procedurii de restructurare în condițiile prezentei legi; b) formulează contestații în cadrul procedurii reglementate de prezenta lege; c) după intrarea în procedura de insolabilitate sau în procedura falimentului, participă la inventar, semnând actul, primește raportul final și bilanțul de închidere, participă la adunarea convocată pentru soluționarea obiecțiilor și aprobarea raportului; d) participă la adunările creditorilor; e) primește notificarea privind închiderea procedurii.

Mai mult decât atât, prin prisma art. 88 alin. (4) din Legea insolabilității, după ridicarea dreptului de administrare, debitorul este reprezentat de administratorul insolabilității/lichidator, care îi conduce și activitatea comercială, iar mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociaților.

Dealtfel, în coroborare cu dispozițiile articolului 75 alin. (2) din Legea

insolvabilității, cauzele cu privire la bunurile din masa debitoare în care debitorul este pârât și care sunt pendinte la data intentării procedurii de insolvabilitate pot fi preluate de administrator/lichidator sau de creditor dacă ele se referă la: a) separarea unui bun din masa debitoare; b) executarea creanțelor garantate; c) obligațiile masei debitoare.

În condițiile speței, este indubitabil faptul că obiectul material al prezentei acțiuni civile ține nemijlocit de masa debitoare a SA „Scana”, în proces de insolvabilitate, deoarece Lidia Okunbor revendică suma de 71 350 de euro, ca sumă achitată conform contractului de investiție; suma de 44 950,50 de euro cu titlu de dobândă de întârziere; compensarea cheltuielilor de judecată; și rezilierea contractului de investiție nr. 020313 din 28 iulie 2008 încheiat între Lidia Okunbor și SA „Scana”.

Prin urmare, este în afara oricărui dubiu că reprezentarea SA „Scana” în prezenta cauză civilă intră în atribuțiile exclusive ale administratorului procesului de insolvabilitate a acestei entități, or, conform art. 75 alin. (1) lit. c) din Legea insolvabilității, din momentul intentării procedurii de insolvabilitate, orice garanție de executare a obligațiilor se acordă numai de către administratorul insolvabilității/lichidator, cu autorizarea adunării sau a comitetului creditorilor.

Mai mult decât atât, articolul 66 alin. (1) lit. s) și t) din Legea insolvabilității prevede că, administratorul și lichidatorul au următoarele atribuții principale: conducerea și/sau supravegherea debitorului, administrarea masei debitoare; asigurarea integrității masei debitoare, asigurarea prin contract a bunurilor, după caz.

În consecvența ipotezelor expuse supra, Colegiul opinează că acceptarea lui Anatolie Culcițchi ca reprezentant al SA „Scana”, cu atât mai mult care a confirmat tranzacția de împăcare cu Lidia Okunbor, este una defectuoasă și care ar putea avea consecințe negative asupra masei debitoare a SA „Scana”. Această logică este certificată prin caracterul contradictoriu al procesului de insolvabilitate, deoarece acțiunile reprezentantului debitorului insolvabil sunt îndreptate în apărarea intereselor acționarilor acestuia, iar acțiunile administratorului insolvabilității țin de apărarea intereselor creditorilor, inclusiv prin administrarea masei debitoare și asigurarea integrității acesteia.

Cu titlu subsecvent, instanța de recurs ajunge la concluzia că instanța de apel nu a respectat regulile instituite de legiuitor față de procedura confirmării tranzacției de împăcare a părților și a încetării procesului. Or, în conformitate cu art. 60 alin. (2) și (5) din Codul de procedură civilă, pe tot parcursul examinării cauzei, reclamantul este în drept să renunțe la acțiune, pârâtul este în drept să recunoască acțiunea, iar părțile pot înceta procesul prin tranzacție de împăcare. Instanța nu va admite renunțarea reclamantului la acțiune, nici recunoașterea acțiunii de către pârât, nu va confirma tranzacția dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului. Anterior confirmării tranzacției, instanța verifică respectarea prevederilor art. 32 alin. (3) din Legea nr. 137 din 3 iulie 2015 cu privire la mediere.

La caz, articolul 32 din Legea nr. 137 din 3 iulie 2015 cu privire la mediere statuează în alin. (2) că, tranzacția trebuie să corespundă condițiilor de valabilitate prevăzute de prezenta lege, Codul civil și de alte acte legislative.

Imperioase speței sunt și dispozițiile art. 1331 alin. (1) și (2) din Codul civil, care prevăd că, tranzacția este contractul prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă, termină un proces început sau rezolvă dificultățile ce apar în procesul

executării unei hotărâri judecătorești. Pentru încheierea tranzacției se cere capacitatea necesară de a dispune de obiectul tranzacției.

Din sensul autentic al normelor precitate se deduce că, părțile care deja sunt atrase într-un proces civil pot conveni printr-un contract de tranzacție asupra încetării procesului civil, și respectiv a cauzei civile.

Totodată, legislatorul a impus contractului de tranzacție regula generală care se referă la capacitatea contractuală, astfel încât pentru a încheia contractul de tranzacție părțile semnatare trebuie să posede capacitate procesuală. Prin urmare, de capacitatea de părți la contractul de tranzacție dispune reclamantul, pârâtul, intervenienții, precum și alte persoane implicate în soluționarea procesului.

Colegiul opinează că o circumstanță esențială în cauza dedusă judecății servește calitatea SA „Scana” de societate în privința căreia a fost intentată procedura de insolvență. Respectiv, aplicabilele speței sunt dispozițiile art. 66 alin. (1) lit. k) din Legea insolvenței, prin prisma căreia administratorul și lichidatorul au atribuția de a încheia tranzacții, a stinge datoriile, a dispune încetarea fidejusiunii, a renunța la garanții reale, cu condiția confirmării acestor acțiuni de către adunarea creditorilor sau comitetul creditorilor.

Prin urmare, coroborând prevederile art. 32 alin. (2) din Legea nr. 137 din 3 iulie 2015 cu privire la mediere cu dispozițiile art. 1331 alin. (1) și (2) din Codul civil și ale art. 66 alin. (1) lit. k) din Legea insolvenței, Colegiul conchide că alte persoane decât administratorul procesului de insolvență a SA „Scana” nu pot fi considerate că posedă capacitate contractuală.

La capitolul dat, este de notat și faptul că cererea de confirmare a tranzacției este semnată în numele SA „Scana” de către o persoană care nu poate fi identificată, deoarece în conținutul acesteia nu este indicat numele și funcția semnatarului (vol. I, f.d. 134, 144, 167), însă, care are trăsături asemănătoare cu semnătura olografă a cet. Anatolie Culcițchi.

Succesiv, ținând cont de prevederile art. 66 alin. (1) lit. k) din Legea insolvenței, instanța de apel trebuia să verifice în cadrul ședinței de judecată consimțământul SA „Scana”, în proces de insolvență, la încheierea prezentei tranzacții de împăcare, și care să fie confirmat de către adunarea creditorilor sau comitetul creditorilor.

În acest sens, articolul 199 din Codul civil definește consimțământul ca manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Astfel, având în vedere că SA „Scana” se află în proces de insolvență, în speță, manifestarea de voință a SA „Scana”, în proces de insolvență, la încheierea prezentei tranzacții de împăcare poate fi exteriorizată doar de către administratorul insolvenței al acesteia, și cu condiția imperativă de a fi confirmată de adunarea creditorilor sau comitetul creditorilor.

Prin urmare, confirmarea unei tranzacții, fără a verifica consimțământul debitorului la încheierea acesteia, și respectiv lipsa viciilor, constituie o îngădire pentru SA „Scana”, în proces de insolvență, la un proces echitabil, deoarece în privința acesteia s-au încălcat principiile contradictorialității, egalității părților în drepturile procedurale și disponibilității în drepturi a participanților la proces.

Or, în conformitate cu dispozițiile art. 60 alin. (2) din Codul de procedură civilă, pe tot parcursul examinării cauzei, reclamantul este în drept să renunțe la acțiune,

pârâtul este în drept să recunoască acțiunea, iar părțile pot înceta procesul prin tranzacție de împăcare.

Deopotrivă, prin prisma art. 25 alin. (2) și (4) din Codul de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Articolul 26 din Codul de procedură civilă prescrie la alin. (1) că, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Finalmente, corelând circumstanțele expuse supra cu normele legale precitate, instanța de recurs ajunge la concluzia că, la judecarea cauzei, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept procedural care guvernează instituția reprezentării judiciare civile, precum și cu aplicarea în mod eronat a normelor de drept material ce țin de confirmarea tranzacției de împăcare a părților, circumstanță ce a generat adoptarea unei soluții greșite și nemotivate.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, CtEDO a statuat în repetate rânduri necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlande*).

În acest sens se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie cu încălcarea normelor de drept material și procedural, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de locțiitorul administratorului insolvenței societății pe acțiuni „Scana”, în proces de insolvență, administratorul autorizat Vera Popaz, și casării deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza să cerceteze multiaspectual materialele cauzei, să elucideze toate circumstanțele importante pentru justa soluționare a speței, iar drept consecință să

emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de loțiitorul administratorului insolvabilității societății pe acțiuni „Scana”, în proces de insolvabilitate, administratorul autorizat Vera Popaz, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Okunbor împotriva societății pe acțiuni „Scana” cu privire la rezilierea contractului de investiție, încasarea sumei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan